

Betænkning

over forslag til lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser.

(Afgivet af retsudvalget den 6. maj 1976).

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder haft samråd med justitsministeren, der tillige skriftligt har besvaret spørgsmål fra udvalget.

Udvalget har modtaget skriftlige henvendelser fra

Assurandør-Societetet og advokat Jan Erlund.

Under udvalgsbehandlingen har justitsministeren stillet nedenstående ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Lovforslagets formål er at åbne mulighed for at yde erstatning af statskassen for personskade, der forvoldes ved voldsforbrydelser, samt i visse afgrænsede tilfælde for tingsskade, der forvoldes af institutionsanbragte, bl. a. i forbindelse med undvigelse og udgangstilladelser.

Efter lovforslaget er der tale om en billigheds-erstatning og ikke om et egentligt retskrav over for staten, dog således, at udgangspunktet for udmåling af erstatning bør være almindelige erstatningsretlige principper.

Udvalget har drøftet spørgsmålet om den begrænsede adgang til erstatning for tingsskade og det forhold, at der alene er tale om en billigheds-erstatning.

Udvalget kan tiltræde disse begrænsninger, men henstiller til justitsministeren, at ordningen tages op til revision, når den har fungeret nogle år, og at det på baggrund af de indvundne erfaringer overvejes, om der er grundlag for at ændre ordningen, således at tings-

skade inddrages fuldt ud under lovens område, og således at skadelidte får et egentligt retskrav på erstatning fra statskassen. I forbindelse med en revision af loven bør det overvejes, om sager angående erstatning skal behandles ved det ifølge loven oprettede nævn eller ved domstolene.

I henhold til lovforslagets § 8, stk. 2, kan erstatning for tingsskade bortfalde, hvis skadelidte har undladt at træffe sædvanlige sikkerhedsforanstaltninger, herunder tegning af forsikring. Justitsministeren har herom oplyst, at brandforsikring for bygninger i almindelighed må betegnes som en sædvanlig forsikring i denne forbindelse, hvorimod man næppe generelt i dag kan betragte kaskoforsikring for motorkøretøjer som »sædvanlig«. Spørgsmålet om betydningen af undladt tegning af kaskoforsikring for motorkøretøjer må derfor bero på en konkret vurdering i den enkelte sag, hvorved man bl. a. vil kunne tage hensyn til bilens alder og værdi. Ministeren har i øvrigt oplyst, at der næppe for tiden kan nævnes andre forsikringsformer, som generelt kan anses som sædvanlige.

I tilknytning til udvalgets drøftelser vedrørende erstatning til ofre for forbrydelser har man beskæftiget sig med, hvorledes man i øvrigt varetager ofrenes interesser. Udvalget ønsker at understrege betydningen af, at der ved tilrettelæggelsen af afhøringer m.v. tages de fornødne hensyn til ofrene for voldsforbrydelser, bl. a. derved at unødvendige konfrontationer undgås.

Udvalgets flertal (udvalget med undtagelse af socialdemokratiets, socialistisk folkepartis og Danmarks kommunistiske partis medlemmer af udvalget) finder ligeledes, at der ved administrationen af udgangstilladelser for voldsforbrydere bør tages et rimeligt hensyn til forbrydelsens offer.

Et mindretal (socialdemokratiets, socialistisk folkepartis og Danmarks kommunistiske partis medlemmer af udvalget) mener, at dette hensyn allerede er tilgodeset ved kriminalforsorgens praksis med bl. a. politihøring, og kan ikke tiltræde, at gældende praksis på dette område skærpes.

Herefter indstiller et flertal (udvalget med undtagelse af fremskridtspartiets og Danmarks kommunistiske partis medlemmer af udvalget) lovforslaget til vedtagelse med det af justitsministeren stillede ændringsforslag.

Et mindretal (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til forkastelse med følgende bemærkninger:

Skatteyderfinansierede betalinger til afhjælpning af indtrufne skader bør fordeles efter skadernes alvorlighed og de rantes trang. Derimod er det – uden for de erstatningsretlige regler, som gælder for alle – forkert at forskelsbehandle ulykkesofre på grundlag af, om ulykkesårsagen tilfældigt er af den ene eller den anden art.

Hvis en medborger mister sin arm, må der med andre ord tilkomme ham den samme statserstatning, hvad enten ulykken skyldes, at han er blevet angrebet af en overfaldsmand, eller det er et hus, der styrter sammen, eller der sker en naturkatastrofe eller et færdselsuheld, eller der er tale om en femte slags ulykke eller sygdomsangreb.

I øvrigt er det foreliggende forslag behæftet med den ulempe, at det vil kræve yderligere offentlig administration, og det vil medføre vilkårlige forskelsbehandlinger som følge af, at der ikke er tale om nogen pligt for staten til i bestemte tilfælde at yde erstatning, men en adgang til for embedsmænd at skønne over, om man nu synes, at der i det enkelte tilfælde bør ydes erstatning eller ej.

Når det er farligt at gennemføre et forslag som det foreliggende, beror det bl. a. også på, at al erfaring viser, at nyordninger begynder

med, at man skønner, statsudgifterne er meget små, og så vokser de i løbet af ganske kort tid ud over alle grænser.

Et andet mindretal (Danmarks kommunistiske partis medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til vedtagelse med det af ministeren stillede ændringsforslag samt med det af dette mindretal under nr. 2 stillede ændringsforslag.

Æ n d r i n g s f o r s l a g .

Af justitsministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af Voigt (FP), Tange (FP) og Wamberg (FP)):

Til § 1.

1) I stk. 1 indsættes som 2. punktum:

»Det samme gælder personskade, der indtræder i forbindelse med hjælp til politiet under anholdelse eller i forbindelse med handlinger, der foretages med henblik på lovlig privat anholdelse eller forhindring af strafbare handlinger.«

Til § 8.

Af et mindretal (Hanne Reintoft) (DKP)):

2) I stk. 2 udgår ordene, »herunder tegning af forsikring«.

B e m æ r k n i n g e r .

Til nr. 1.

Det er efter det oprindelige lovforslag en forudsætning for, at en skade er omfattet af erstatningsordningen, at skaden er forvoldt ved overtrædelse af straffeloven. Denne sidste betingelse vil ikke altid være opfyldt i de her omhandlede situationer. I forbindelse med deltagelse i foranstaltninger til hindring af en forbrydelse eller til iværksættelse af en lovlig anholdelse vil der kunne forekomme tilfælde,

hvor den pågældende vil kunne pådrage sig skade, uden at den, som er i færd med at begå forbrydelsen, eller som søges anholdt, kan gøres ansvarlig herfor (f. eks. ved et fald under forfølgelsen af gerningsmanden). Ved den foreslåede ændring sikres, at en sådan skade vil være omfattet af erstatningsordningen.

Til nr. 2.

Mindretallet finder, at bestemmelsen om at erstatningen kan nedsættes eller bortfalde, såfremt skadelidte har undladt at tegne forsikring, vil kunne gå ud over de samfundsborgere, der økonomisk ikke er i stand til at forsikre sig selv.

Elsebeth Kock-Petersen (V). Nathalie Lind (V). Mette Madsen (V).

Birgitte Oxdam (V). Voigt (FP). Tange (FP). Wamberg (FP). Inge Krogh (KrF).

Ole Espersen (S). Hjortnæs (S). Ejler Koch (S). Buchart Petersen (S).

*Tastesen (S). Gudme (RV), Ebba Strange (SF),
formand. næstformand.*

Hanne Reintoft (DKP). Hagen Hagensen (KF).